

NARODNI DNEVNIK

Izbaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži **znazka**
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.638.

Naloga nacionalizma.

Pred kratkim in veliko prerano umrli idealni zagrebški novinar Predrag Mitrinović je dejal v svojem spisu »O osnovah našega nacionalizma«, da je nacionalizem samo tedaj pozitiven, kadar ustvarja take vrednote, da so te važne tudi za splošno kulturo človeštva. Vsak narod mora gledati, da doprinese nekaj k svetovni kulturi, ker le tedaj je njegov obstoj upravičen. Ne smemo biti samo konzumenti splošne kulture, temveč tudi njeni producenti.

Resnične so besede Mitrinovića in čast našemu narodu, ki je tudi v najtežjih časih bil producent kulture. Spominjamo le na naše divne narodne pesmi, ki že same opravičujejo naš narod, da sega po zakladih kulture evropskih narodov.

Toda ali moremo reči, da je tudi v današnji dobi naš nacionalizem tako pozitivna vrednota, kakor je bil včasih?

Prva zahteva vsake pozitivne vrednote, je da je originalna. V čem pa je danes naš nacionalizem, kakor se oficijelno predstavlja, originalen? Pretirani nacionalizem je doma po vseh deželah in silno govorjenje o nacionalizmu je enako poznano vsem narodom. Tudi nestrpnost ni nobena novost naših oficijelnih nacionalistov in enako bi mogli konstatirati o vseh ostalih posebnostih našega oficijelnega nacionalizma.

Toda pred vojno smo slutili, da bi mogli biti naš nacionalizem tako originalen, kakor le malokateri drug. Pred vojno se je porajala misel o čisto posebnem slovenskem nacionalizmu. Naj podamo par osnovnih črt tega nacionalizma.

Vsi brez izjeme smo bili pred vojno ponosni na to, da nismo poznali sovražnosti. Mi nismo sovražili drugih narodov, temveč ljubili smo samo svojo narodno misel. In če bi pred vojno mogli mi odločiti, kako naj bo rešeno narodno vprašanje, bi dovolili narodnim manjšinam najbrže enako velike pravice, kakor se je to zgodilo te dni na Estonskem. Zvesti svoj dobrobrčni slovenski duši smo odklanjali vsako nasilje in sicer tako za sebe, kakor tudi za druge.

In ponosni smo bili tudi na to, da v našem narodu ni bilo prepada med inteligenco in kmetom. Bili smo v resnici ujedinjen narod in ves narod je obvladala ena in ista nacionalna misel. Nismo poznali niti prekomerno velikih socialnih razlik in nevarno nasprotje med kapitalistom in proletarcem je bilo našemu narodu prihranjeno.

Bili smo kratkomalo tip homogenega malega naroda, ki je za nacionalizem, ker ga je ta misel dvigala in bila gonilna sila njegovega napredka. Vedno je bil naš nacionalizem plemenit in zato je ustvarjal kulturne vrednote in storil čudež, da je postal narod v dveh generacijah od naroda hlapcev in dekel civiliziran in kulturn narod, enakovreden in deloma tudi nadvreden svojim sosedom.

Naša naloga je bila, da svoj tip nacionalizma izvedemo do konca in da pokažemo svetu, kako je mogoče brniti svoje, ne da bi se pri tem kratilo pravice drugim. V majhnem bi mogli

Blok Narodnega sporazuma ustvarjen.

Beograd, 25. februarja. S seje šefov opozicijskega bloka je bil izdan sledeči komunikat:

Zastopniki strank narodnega sporazuma so na sejah 23., 24. in 25. febr. 1925 sklenili sledeče: 1. Zastopniki sporazumnih strank ugotavljajo, da so njihove stranke odobrile politiko narodnega sporazuma in da so izvoljeni pri teh volitvah z izrečnim mandatom, da do konca izvedejo to politiko.

2. Da so se stranke sedanje vladne večine po načinu, na kateri so izpeljale volitve, izključile za enkrat iz vsakega sodelovanja v dovršitev narodnega sporazuma. Sporazumne stranke ne morejo niti posamezno niti skupno iti v nobeno kombinacijo s sedanjim radikalnim klubom kot celoto, ker so poslanci tega kluba proti sporazumu in ker sporazumne stranke ne marajo in ne smejo v nobeni obliki sankcionirati takega načina vršitev volitev, ker bi to pomenilo za bodočnost, da so vsa jamstva za pravo in red v naši državi iluzorna.

3. Da je kljub vsem nasiljem, pritiskom in potvorbam že danes jasno, da je večina ljudstva za politiko sporazuma in da bi pri svobodnih volitvah prišlo tudi formalno do najsijajnejšega in najpopolnejšega izraza.

4. Da so sporazumne stranke z ozirom na vsa pooblastila dolžne še bolj odločno nadaljevati delo za dovršitev sporazuma.

Potem ko so pretresali vsa nadaljnja vprašanja, ko se je ugotovilo po-

polno soglasje v vseh teh vprašanjih, potem ko so v posebnem načrtu določili glavne točke skupnega programa, je bilo sklenjeno, da združene stranke sestavijo stalno politično zajednico pod imenom Blok narodnega sporazuma in ljudske demokracije, čigar organi bodo predstavniki, ožji in širši izvrševalni odbor in plenarne seje narodnih poslancev bloka.

Zastopniki strank bloka narodnega sporazuma ugotavljajo, da vlada protustavno in protizakonito drži v zaporu izvoljene narodne poslance, če tudi bi jih morala po izrečnih določbah člena 81. ustave in člena 108. poslovnika za narodno skupščino pustiti na svobodo takoj, ko so bili izvoljeni za narodne poslance. Razlog za to odredbo ustave in zakona je ravno ta, da ne dopusti, da bi nevestna vlada zapirajoč narodne poslance v številu, ki ji je potrebno, vplivala na sestavo verifikacijskega odbora in s tem na definitivno sestavo narodne skupščine.

Zastopniki bloka narodnega sporazuma ugotavljajo, da je tako postopanje brez vsake zakonske podlage in vsled tega čisto nasilje, in izjavljajo, da bodo sporazumne stranke v slučaju, če bi vladno nasilje preprečilo izvolitev čeprav samo enega narodnega poslanca, da ne bi mogli priti na sejo narodne skupščine, podvzeli najenergičnejše ukrepe, da preprečijo ustvaritev takega usodepolnega precedentu.

Bodoča taktika bloka Narodnega sporazuma.

Beograd, 26. februarja. Konferenca šefov opozicijskega bloka, ki so bile večeraj zaključene, odkrivajo jasen pogled na parlamentarno situacijo in še posebej na odnose opozicije do vlade. Opozicijski krogi so sklenili, da ostanejo — trdni napram vladi in iskreni v medsebojnem sodelovanju. Svoj delovni program in taktiko so izdelali tako, da ne more biti govora o posebnih akcijah, ki bi se vršile od strani posameznih strank bloka. Podpisan je sporazum o delu in taktiki bloka. V tem sporazumu se odražajo jasno izdelane konture državnih in pravnih vprašanj, tako da so sedaj stranke bloka vezane ne samo z enim delovnim programom, ampak imajo izdelane tudi osnovne linije skupne politične platforme. Sporazum je podpisalo sinoči 9 šefov opoz. bloka, ki so bili na seji prisotni. V imenu demokratske stranke so podpisali sporazum Ljuba Davidović, Vo-

ja Marinković in dr. Kosta Kumanudi, v imenu Jugoslovanskega kluba dr. Korošec, za muslimansko organizacijo dr. Hrasnica, v imenu HRSS ter Hrvatske Zajednice pa dr. Polić, Pavle Radić in dr. Nikić, in končno Nastas Petrović v imenu nezavisnih radikalov. Program opozicijskega bloka bo predložen dne 6. marca Klubom vseh opozicijskih strank. Stranke opozicijskega bloka bodo nastopale od sedaj naprej kot celota v vseh vprašanjih, ki se tičejo važnih pogajanj in sličnih stvari. Vendar v parlamentu ne bodo nastopali kot enoten klub, marveč kot zajednica opozicijskih strank. To pa so sklenili zgolj iz tehniških razlogov, ker bi drugače po predpisih poslovnika mogel klub kot tak postaviti samo 2 govornika, tako pa bo lahko vsaka stranka postavila po dva govornika. Ohranili bodo pa iste skupne odnose pred predsedništvom skupščine.

mi dokazati, na katerih načelih bi moral sloneti sporazum narodov in proti hrupnemu in terorističnemu nacionalizmu bi morali postaviti mi pacifiističnega. Naš nacionalizem bi moral biti zaveden, pa pri tem strpen. Bil bi strpen proti tujcu, še veliko bolj pa proti lastnemu bratu. Bil bi to nacionalizem idealistov in s ponosom bi ga mogli vedno pokazati pred svetom.

Kako pa se uveljavlja naš oficijelni nacionalizem danes, pa je druga posem. Strpnost je izginila, propadi se stalno in umetno večajo, homogenost naroda je zaigrana in ni več po-

lja, kjer ne bi strankarstvo razbilo enotnosti naroda.

In zašli smo celo tako na napačno pot, da se nadaljno cepljenje pozdravlja in da se smatra bojkot v lastnih vrstah kot napredek.

To zablodo mora ozdraviti pravi nacionalizem, ki mora biti kit spajanja za narod, ne pa pomagač pri razdruževanju.

V tem je ena prvih nalog našega nacionalizma in samo tisti, ki to nalogo vrši, je nacionalist. Vsi drugi pa so rušilci narodne moči in naj nastopajo še tako pod senco nacionalnih gesel.

kakor so bili dosedaj. Vsakemu članu bloka bo še dalje pristojala pravica, da izkoristi poslovnik za sebe in da ob priliki debate vsaka stranka odredi enega ali dva govornika. To se nanaša zlasti na one debate, ki so proglašene kot nujne.

Nobenih pogajanj z radikali.

Beograd, 25. februarja. Pred sestankom klubov opoz. bloka se bo vršil ponovni sestanek šefov klubov, na katerem se bo razpravljalo še o važnih vprašanjih, kakor bo pač nanesla potreba. Ta sestanek je predviden 6. marca. Na seji vseh klubov bloka se bo definitivno potrdilo, kar je bilo sklenjeno na včerajšnji seji šefov bloka. Blok je ves čas po volitvah in po vseh izjavah, ki so bile podane službeno ali neslužbeno uvidel, da radikali ne morejo ali pa nočejo spreminiti svojega kurza. Ker pa blok ne more sankcionirati onega nasilja, ki ga je vlada vršila pred in po volitvah in na katero nasilje se opira današnji izid volitev, je blok sklenil, da bo odredil svoje stališče brez oziroma nato, kaj se z druge strani misli. Kar se pa tiče abstinence, bo blok v tem vprašanju ponovno razpravljati. Imitivni sklep v tem oziroma še ni storjen, vendar je iz komunikacije bloka jasno naziranje, ki vlada v bloku. Na enem prihodnjih sestankov bo govor tudi o onih skupnih programskih točkah bloka, ki so bile sprejete kot prve v skupni program bloka. To so obenem tudi tiste točke, na katerih je slonela Davidovičeva vlada in ki so prišle tudi v vladno deklaracijo. Vsekakor je značilno za sedaj tudi dejstvo, da je prenehal ožji in širši blok in da se ona kompaktnost, ki je dosedaj bila v ožjem bloku, razširi na ves blok, ki obsega tudi HRSS. Blok je na ta način postal politična enota na zunaj. Razmerje sil v parlamentu je sledeče: opozicijski blok 189 proti 142 radikalom, ali pa 163 pristajem vlade proti 152 članom opozicije, h kateri je prištetih še 5 zemljoradnikov, 5 Nemcev in 3 federalisti. Sinoči je odpotoval dr. Hrasnica iz Beograda, medtem ko bodo ostali drugi šefi bloka še danes v Beogradu.

RUMUNSKA KRALJICA PRISPE DANES.

Beograd, 26. februarja. Službeno poročajo, da dospe danes ob 2. popoldni kraljevska dvojica se odpelje rudne rumunske kraljice v Beograd. Namunski kraljici do Nov. Sada naproti.

BOLŠEVIŠKA PROPAGANDA V JUGOSLAVIJI.

Beograd, 26. februarja. Beograjska mestna uprava poroča alarmantne vesti o akcijah boljševikov v Jugoslaviji in o veliki delavnosti balkanske federacije na Dunaju. V propagandistične svrhe je v Jugoslavijo poslala sovjetska vlada mnogo denarja.

ČESKOSLOVAŠKI PARLAMENT SE SEŠTANE 5. MARCA.

Praga, 26. februarja. Parlament se seštane 5. marca. »Narodna politika« piše o možnosti razpustitve parlamenta in o novih volitvah.

Todorov o stanju na Bolgarskem.

Bivši bolgarski poslanik v Beogradu je podal beograjskim novinarjem sledečo sliho o stanju na Bolgarskem. Dejal je:

Po mojem mnenju se nahaja Bolgarska v položaju latentne državljanske vojne. Vladni sistem političnih ubojev, kot edin odgovor na borbo opozicije, je razgalil ljudi, da odgovarjajo na nasilje z nasiljem. Tako je postala Bolgarska po krivdi vlade iz dežele demokracije in ustavnosti, dežela političnih zločinov, brez zakona, brez sodišča in brez politične svobode. Krvniška vlada Cankova misli, da more z zločini v masah udušiti narodni pokret. To je divjaška iluzija. Obsedno stanje, preka sodišča in masne uboje ne bodo preprečili padca režima, ki nima opore v narodu in ki se opira samo na bratubojne. Evo, danes smo dobili poročilo, da je odšlo kakih 19 vladnih poklicnih ubijalcev v Beograd in Prago, da ubijejo zadnje predstavitelje Bolgarskega zemljedelskega saveza. Pred tremi dnevi je javil sofijski tisk, da sem bil jaz ubit v Pragi. — Dokaz več za zločinske namere sofijske vlade. Pa tudi v slučaju, da bi bil jaz ubit, ne bo to rešilo režima banditov, nad katerim se spleta osveta naroda.

Na vprašanje, kako bi bilo mogoče urediti razmere na Bolgarskem, je dejal Todorov.

Edini izhod iz situacije bi bila — razen revolucije — ustvaritev izvenstrančarske vlade, ki bi izvedla svobodno volitve, rezultat katerih bi dal narodno

vlado. To bi zagotovilo spoštovanje zakona, življenja in imetja vsem bolgarskim državljanom. Če bi imel v zadnjem trenutku kralj Boris energijo, da to izvede, potem bi mogle bolgarske razmere postati normalne. Vsaka druga sprememba vlade ne bi mogla obvarovati državo pred revolucijo. Mi zemljoradniki nismo profesionalni revolucionarji. Mi smo za zakonito borbo. Toda za nas aksiom eden od osnovnih načel francoske revolucije, ki je izražen v deklaracijah o pravicah človeka in državljanin in ki se glasi: Kadar so vse politične svoboščine suspendirane in je zakonita borba onemogočena, tedaj je poslednje zatočišče naroda: pravica na oborožen upor.

Glede očitkov bolgarske vlade, da so emigranti, ki žive v Jugoslaviji izvedli napade na bolgarski teritorij, je dejal Todorov:

Vlada Cankova rabi nekoga, ki ga krivi za svoje notranje neuspehe. Ona dolži emigrante za vsa dejanja, ki jih izvršuje sama. Ona inspirira posamezne napade, da bi mogla dolžiti emigrante. Jaz pa imam pozitivne informacije, da so bili emigranti, ki so se vrnili domov, ubiti. Vlada je nato razglasila, da so padli v borbi z emigrantskimi četami. Bi v resnici rad znal, od kje so se vzele emigrantske čete v notranjosti Bolgarske, kakor je slučaj z uboji emigrantov, ki so se vrnili v Filipopol, Šumen in druge kraje!

Horthy povzročitelj umora.

Glasi madžarskih socialnih demokratov, »Nepszava« je pričela ostro kampanjo, da dožene morilce novinarjev Somogyisa in Bacsoa. Odkritja »Nepszave« postajajo vedno bolj senzacionalna in sedaj je zapleten v nje že sam upravitelj Horthy.

Glavni namen »Nepszave« pa je bil prisiliti vlado, da govori glavna priča o umoru obeh časnikarjev, bivši notranji minister Beniczky. Ko se je izvedelo za umor obeh časnikarjev, je odredil Beniczky obširno preiskavo, ki je bila tudi v vsakem oziru uspešna. Ugotovljeno je bilo, da sta bila časnikarja ubita od petih oficirjev. Ves dokazani material je nato izročil Beniczky vojnemu ministru, ki pa je vso stvar potlačilo. Ker je »Nepszava« očitala Beniczkyemu, da je skušal potlačiti to afero, je Beniczky izjavil, da je pripravljen povedati imena morilcev, če ga vlada odveže dolžnosti uradne molčečnosti, ker drugače bi bil sam kaznovan. Ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da bo dovoljeno Beniczkyemu govoriti. Toda do danes Beniczky še ni dobil tega dovoljenja.

Med tem pa nadaljuje »Nepszava« svoja odkritja, ki so za razmere na Madžarskem vedno bolj porazna. »Nepszava« izjavlja, da more svoje trditve dokazati pred sodiščem.

V noči od 17. na 18. februarja, torej v noči, ko sta bila umorjena oba časnikarja, so priredili oficirji Pronay-vega in Ostenburgovega detašmana v hotelu Palace pojedino na čast nadporočnika Kovarca in poročnika Megaya. Za pojedino ni bilo nobenega povoda, razen umor obeh novinarjev.

Še bolj pomembno je poročilo »Nepszave« o sestanku, na katerem je bil sklenjen umor Somogyisa. Tudi za to

poročilo je pripravljena »Nepszava« nastopiti pred sodiščem dokaz resnice. Dne 14. februarja so se zbrali v svečano okrašeni obednici »Gerhardus« hotela ob oficirski mizi oficirji, med katerimi je bil tudi mož, ki se ga ne imenuje z imenom, temveč se mu daje ime »potentat«. Ker pa se v Budapešti ve, da je tedaj stanoval v Gerhardus hotelu Horthy, razume vsa Budimpešta pod »potentatom« državnega upravitelja Horthyja. Med oficirji so bili tudi nekateri, ki so nadzorovali cenzuro. Ti so bili ogorčeni, da si upa »nesramni Somogyi« pošiljati svoje članke še v cenzuro. Od teh članikov sicer ni nobeden izšel, toda nesramnost prve vrste je, da si to destruktivni žid upa sploh še pisati. Razgovor je končal pri mizi sedeči »potentat« z besedami: »Dosti je bilo že s tem govorjenjo! Sedaj se pravi trdno zagrabit!«

Drugi dan po pogovoru je bil dan na razpolago oficirjem na povelje vrhovne komande avtomobil. 16. februarja so oficirji Ostenburgovega detašmana avtomobil pripravili, 17. februarja so dobili za umor določeni oficirji odprta povelja za odpotovanje iz Budimpešte in v noči od 17. na 18. februarja je bil umor izvršen. Dne 20. februarja so bili morilci ugotovljeni, dne 21. februarja pa so zapustili oficirji v avtomobilu Budapešto in se vrnili šele potem ko je prišlo voditi preiskavo vojaško pravdnštvo, ki je smatralo za svojo nalogo, da najde priče, s katerimi so dokazali morilci svoj alibi.

Pripominjamo, da se je od morilcev eden obsodil sam in se ustrelil, eden pa je zblaznel.

Ne jemljejo pa si zločina k sreči ostali morilci in še manj sedanji mogotei Madžarske, ki še naprej ščitijo morilce.

Ne rečemo drugega, ko ubogi madžarski narod!

Ostre resolucije zemljoradniškega glavnega odbora.

V pondeljek je zaključil Glavni izvrševalni odbor Saveza zemljoradnikov in izdal sledeče resolucije:

1. Vlada je z denarjem, nasiljem, lažmi in zlasti falzifikati zlorabila oblast celokupnega uradniškega aparata kakor tudi s plačanim časopisjem ne samo falzificirala narodno voljo, temveč tudi uspela, da pokrije svoje delo. (Izvirnik je neverjetno oster, op. ur.) z nacionalnimi gesli.

Glavni izvršilni odbor obsoja volilne in povolilne nasilne in koruptivne metode P. P. vlade, ki niso samo pokopale vere našega naroda, temveč tudi vero tujine v zakonitost, ustavnost in pravo demokracijo našega naroda.

Odaja čast žrtvam strašnega volilnega terorja in veruje, da ne bodo te žrtve brez

uspešne, temveč da bodo pospešile končno zmago Saveza zemljoradnikov. Enako pozdravlja neustrašno borbenost in idealno požrtvovalnost vseh svojih pristavev in zlasti omladine ter jih pozivlja, da vsled falzificiranih volilnih rezultatov ne klonejo duhom, temveč da vztrajajo v neenaki borbi za zemljoradniško pravo.

2. Savez zemljoradnikov smatra, da na tak način falzificirana narodna volja ne daje jamstva za pravičen razvoj države in zato zahteva razveljavljenje poslednjih volitev kot popolnoma nezakonitih in razpis novih volitev z jamstvom popolne svobode in zakonitosti.

3. Savez zemljoradnikov bo kot edin predstavitelj zemljoradniškega naroda nastopal v vseh političnih vprašanjih s mostno po-

Zemljoradniški poslanski klub bo v najbolj energični opoziciji proti vladi P. P. v duhu programa S. Z. in podpiral bo vsako akcijo, ki gre za tem, da se vzpostavi red in zakonitost v državi ter spoštovanje političnih in gospodarskih državljanjskih svoboščin.

4. Pozdravlja vsak korak k iskrenemu, poštenemu in bratskemu narodnemu sporazumu Srbov, Hrvatov in Slovencev, pa naj

Politične vesti.

= »Samouprava«, glasilo radikalne stranke, odločno odklanja kombinacije »Jutarnjega lista« in pravi, da se radikali od samostojnih demokratov ne bodo ločili. K temu treba pripomniti, da je za pisavo »Samouprava« najbolj merodajen dr. Laza Marković, ki je iz lastno umljivih vzrokov za samostojne demokrate.

= Komuniste Srbske stranke. Glavni odbor Srbske stranke je izdal na svoje volilce proglas, v katerem pravi, da je z gnusom vzel na znanje postopanje vladnih slug in zlasti onih, katerim je bil mandat važnejši ko pa srbstvo in ki so povzročili preganjanje pristavev srbske stranke.

= Radikali in naši klerikali. Beograjska »Politika« pravi, da so radikali v tem vprašanju zelo rezervirani, da pa ni racionalom nesimpatična misel, da bi z našimi klerikalci utrdili svojo vladno večino. Klerikali pa so vedno rezervirani.

= Naša vlada o razmerah na Bolgarskem. Z ozirom na vesti bolgarskih listov, kakor da naša vlada podpirala bolgarske revolucionarje, je izdala naša vlada oster demanti, v katerem pravi med drugim: Pred vsem treba vedeti, da so taki (revolucionarni) dogodki na Bolgarskem vsakodnevni in sicer po vsem ozemlju. Število bolgarskih kmet-skih beguncev pri nas je vsak dan večje in je od prvotnih 700 naraslo na 2000. Iz tega se more sklepati, da postaja strankarska borba na Bolgarskem z vsakim dnevom ostrejša. Naša država je po mednarodnem pravu primorana, da te begunce sprejme. Toda naše oblasti imajo najstrožje odredbe, da te begunce razorožijo, da jih oddalje od meje in da preprečijo vsako njihovo politično udejstvovanje. Zato so vesti, da bi ti begunci sodelovali v bolgarskih notranjih bojih, izmišljene in jasno tendenciozne.

= Young za velikodušnost Amerike. Bivši generalni agent reparacijske komisije Young je imel ob priliki otvoritve univerze v Baltimore govor, v katerem se je dotaknil tudi vprašanja francoskih dolgov. Young je dejal, da naj opuste francoski in ameriški listi glede francoskih dolgov Ameriki vsake komentarje, ki bi mogli škodovati dobrim

pride od katerekoli strani in objavlja vso svojo parlamentarno in moralno pomoč, ker je narodni sporazum glavni predpogoj za normalen gospodarski, kulturni in socialni razvoj države.

Pozivlja vse zemljoradnike, da nadaljujejo svoje delo za čvrsto organizacijo Saveza zemljoradnikov in da še naprej moralno in materialno podpirajo pokret v njegovem delu.

odnošajem obeh dežel. Amerika poseduje nezasišeno bogastvo in zato je dožnost Amerike, da je primer velikodušnega naroda.

= Francija proti udeležbi Nemčije na razorožitveni konferenci. Francosko zunanje ministrstvo z vso odločnostjo izjavlja, da ne bo francoska vlada pod nobenim pogojem dopustila, da bi se nemška delegacija udeležila medzvezniške razorožitvene konference. Ne bo pa se protivila Francija, da se pripravi h konferenci nemški strokovnjaki v slučaju, da bi na konferenci bila sprožena vprašanja, ki niso v mirovnem dogovoru predvidena.

= Moskva za izključitev poslanca Bubnika iz češkoslovaške komunistične stranke. Tretja internacionala je odposlala češkoslovaškim komunistom sledečo brzojavko: »Tovariši in tovarišice! Komintern odobrava izključitev gnilih elementov in izreka svoje prepričanje, da se bo češkoslovaška komunistična stranka združila okoli svojega centralnega izvršnega odbora.« — Če bo ta moskovski blagoslov češkoslovaškim ekstremnim komunistom dosti pomagal, je seveda drugo vprašanje. Za enkrat vse kaže na to, da se bo razkol nadaljeval in da bodo pozicije češkoslovaških komunistov znatno oslabilene.

= Nova volilna »reforma« na Madžarskem. Na podlagi informacij od uglednega poslanca vladnih strank konstatira »Nepszava«, da bo slonela nova madžarska volilna »reforma« na sledečih načelih: Glasuje se povsodi javno. Le v velikih mestih je dopustno tajno glasovanje. Glasovanje se more razveljaviti, če je vladal v kakem kraju teror ali če so bili volilci s hujškanjem tako vznemirjeni, da niso mogli glasovati, oziroma, da se je na nje na protizakonit način vplivalo. Poslanec, ki je neupravičeno v parlamentu (to velja za od sej izključene), se sme kaznovati z ječo do enega leta in s suspendiranjem njegovih pravic. Poslanec tudi ne sme poslušati nobenih navodil, ki jih dobi izven parlamenta ali celo od tujih državljanov ali korporacij. To je mišljeno zlasti za socialne demokrate. — Priznati je treba, da je dobro preskrbljeno, da bodo madžarska trinogi ostali na vladi.

Drobne vesti.

Generalni komisar za nemško odškodnino sporoča, da je plačala Nemčija tekom prvih pet mesecev, odkar se izvaja Dawesov načrt, 395 milijonov zlatih mark. Od teh je dobila Francija 161, Anglija 65, Belgija 36, in Italija 32 milijonov zlatih mark.

Število francoske vojske v mirnem stanju znaša 33.474 oficirjev in 651.984 mož. V zasedenem ozemlju je 3682 oficirjev in 103.786 mož.

Zdravje angleškega kralja se je zelo zboljšalo. Kralj odpotuje na Sredozemsko morje in obišče najbrže tudi Dubrovnik. Za časa njegovega odnosa ga bo zastopalo regentstvo.

Papež in tisk. Ob priliki otvoritve etruskega muzeja se je razvila med papežem in novinarji zanimiva debata, koncem katere je dejal papež: Vi ste vedno veseli in zato nosite veliko odgovornost. Diagoslavljam vas obenem z vašo močjo in odgovornostjo, da dobro uporabite svojo moč in da vam bo dal vaš čut odgovornosti vedno zadovoljstvo.

Lloyd George je imel v Walsallu velik govor kljub prehlajenju. Na povratku domov je dobil mrzlico in precej hudo influenco.

Mednarodna konvencija o avtorskem pravu. Generalni tajnik Zveze narodov je pozval vse člane Zveze, ki še niso podpisali Bernske konvencije o avtorskem pravu, da store to čim prej.

Predsednik nemške republike dr. Ebert je bil operiran na slepiču. Operacija je izpadla dobro.

Največji zrakoplov na svetu bo zgradil za Ameriko bivši šef-konstruktor Zeppelinovih delavnic. Zrakoplov bo dvakrat tako velik ko sedanji največji. Zrakoplov bo vršil redno službo med New Yorkom in Londonom.

Italija zbira čete na zapadni egiptovski meji, ker je Sivar pašah odklonil odstopitev oaze Džema beč Italiji.

Število japonskih volilcev znaša vsled novega volilnega reda 10 milijonov.

Novo ofenzivo pripravljajo Španci na marokanskem bojišču, kakor poročajo francoski listi.

Nov brambni zakon dobi Španija. Od 20. do 38. leta je vsak Španec zavezan mobilizaciji. V aktivni vojski služi 2 leti, 4 v rezervi, 6 v državni brambi in 6 let v črni vojski.

Dogovor med nasledstvenimi državami in Avstrijo glede dunajske poštne hranilnice je bil dne 23. t. m. v Rimu podpisan.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 26. februarja, »Rosmersholm« —

Red C.

Petek, 27. februarja, »Pepeluh« — Red E.

Sobota, 28. februarja, »Vdova Rošlinka« —

Izven.

Nedelja, 1. marca ob 15. uri pop. »Pepeluh«,

mladinska predstava. Izven. — ob 20. uri

zvečer »Veronika Deseniška« — Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Četrtek, 26. februarja, zaprto.

Petek, 27. februarja, »Lopudska siroteca«,

vojaška predstava. — Izven.

Sobota, 28. februarja, »Smrtna tarantela in

karakteristični plesi« — Red B.

Nedelja, 1. marca ob 15. uri pop. »Mignon«,

ljubljanska predstava pri znižanih cenah. —

Izven.

Ljubljanska drama. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja režiserja g. Hinko Nučiča bo v četrtek, dne 5. marca. Ob tej priliki se vprizori »Othello«. Naslovno vlogo bo igral g. Nučič. — V soboto, dne 7. marca bo gostovala v Ljubljani gospa Podgorska v glavni ženski vlogi Lenormandovih »Izgubljenih duš«. — Pripravlja se premijera drame Andrejeva »Misek« v režiji g. Skrbinka in obenem Aristofanova »Lizistrata« v režiji g. Sesta.

Pod protektoratom francoske družbe za razširjanje umetnosti v Parizu se vrši klavirski koncert, ki ga priredi pianist Marcel Ciampi v petek 27. februarja v Filharmonični dvorani. Ciampi, pianist svetovnega slovesa, je izšel iz velike šole slavnih mojstrov Liszta, Rubinsteinov ter Riterja. Njegova umetnost je tako popolna, da je še povsod izredno navdušila publiko in izzvala največje priznanje. Ciampi je danes koncertni pianist, eden prvih v Franciji, poleg tega pa še profesor klavirja ter avtor raznih komornih skladb. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Dnevne vesti.

— Bodi samo na kratko konstatirano, da se na težke in konkretne očitke »Slovenca« vodstvo prosvetne uprave v Sloveniji, ne odgovarja na način, kakor to dela »Slovenski Narod«. Treba že malo več resnosti in več stvarnega odgovora. Par ker je »Slovenski Narod« samo podružnica »Jutra«, bomo počakali, kaj poreče glavna firma.

— V Pribečevičev »Reč« je izšel lep uvodnik o nujni potrebi, da se v novi zakon o tisku vnesejo tudi določbe, ki bi osigurale materialno stanje novinarjev in skrbelo za njih duševno naobrazbo. V tem pogledu priporoča »Reč«, da bi se ustanovila na beograjski stolici posebna stolica ali fakulteta za novinarstvo. Predlog »Reč« je vsega uvaževanja vreden in v interesu napredka našega javnega življenja je, da se za naše novinarje malo bolj skrbi ko dosedaj. Novinarji so to v polni meri zaslužili, vsaj so dosedaj nosili glavno breme nacionalnega boja in so še danes oni, ki se na najbolj idealen način trudijo za napredek naroda. Pa da pridemo na predlog »Reč« o ustanovitvi novinarske fakultete. Da bi bila taka fakulteta potrebna in koristna, o tem ni dvoma. Toda še važnejše se nam zdi, da se novinarjem omogoči, da gredo vsako leto za par tednov v tujino, da vidijo, kako so napredovali drugi narodi in da potem opomore svoj narod na te napredke. Prepričani smo, da ne more naša država nikdar boljše naučiti kapitala, kakor če omogoči novinarjem dva do tri tedne trajajoča potovanja v tujino. Toda potovati bi morali seveda le poklicni novinarji in najbolje bi bilo, da bi o tem določevala sekcije novinarskega združenja. Zeleli bi, da ne bo naš nasvet prezrt in da se novinarji potrudijo, da ga uveljavijo.

— »Zanimiv razgovor s odličnim radikalnim članom vlade« je priobčilo večerjansko »Jutro«. Razgovor je v resnici zanimiv, ker je napisan tako v duhu »Jutra« in tako zelo z njegovimi besedami, da bi res radi vedeli, kateri ljubljanski gospod je imel pri tem razgovoru svoje prste vmes. Pa je res rožnato lepa situacija za samostojne demokrate! Zakaj neki tako zelo zatrjujejo to?

— Komodno sicer, pa napačno. »Jutro« pravi, da ne pade odgovornost za delo vlade na dr. Zerjavo in dr. Pivka, »kajti tudi največja delavnost ne more odtehtati politične mehanike.« Radovedni smo torej, kdo je odgovoren. Opozicija ne pomeni nič in njena beseda ne velja, pravi »Jutro«. Torej tudi ne more biti odgovorna. Vlada slovenskim prilik ne pozna in zato odločata za Slovenijo slovenski člani »nacionalnega« bloka. Zato tudi vlada odklanja odgovornost. Sedaj pa odklanja odgovornost še dr. Zerjav in dr. Pivko. Kdo pa je torej odgovoren? Stališče »Jutra« je sicer komedno, toda ne drži in minister je vedno odgovoren, pa naj je za njim eden ali sto poslancev! Lepe pojme ima »Jutro« o parlamentarizmu!

— Dr. F. (ran) L. (ipold) je napisal v »Novi Dobi« uvodnik o »Narodnem bloku«. Uvodnik je tako prazen vsakih originalnih idej in tako voden, da ga gotovo ne bi omenili, če ne bi bil zgrajen na nelepri neresnici. G. dr. F. L. trdi namreč v tem uvodniku, da je v štajerskem Narodnem bloku zastopana tudi SKS za mariborsko oblast. Naravnost nepojmljivo nam je, kako more akademsko naobražen politik argumentirati s takimi neresnicami. Vendar si ne moremo misliti, da bi mislil dr. F. L., da je gospod Drogenik isto ko SKS za mariborsko oblast. Take navedbe ne moremo pripisovati niti najbolj priprostemu bralcu »Nove Dobe«. Zato je trditelj g. dr. F. L. tem bolj nekvalificirana in naravnost dokument mladinske politične metode. Še bolj žalostno pa je to, da moramo biti prepričani, da g. dr. F. L. svoje neresnične trditve ne bo popravil. Ali razumete g. dr. Pivko, zakaj smo nasprotni »nacionalnemu« bloku?

Ivan Pucelj v češčini. Praški »Pondělnek« objavlja v prevodu R. J. Macka rucljevo novelo »Ciganka Azac«.

— Kam se steka denar. V dunajski »Neue Freie Presse« dne 24. februarja je objavljen sledeč nad vse zanimiv iniserat: »Jugosloven s 1000 do 1500 milijoni dinarjev kapitala v gotovini. Srb, 48 let star, bivajoč v Beogradu, s trgovsko akademsko diplomom... hoče ustanoviti veliko podjetje v Jugoslaviji. Pride na dunajski sejem in bo mogoče z njim od 6. do 14. marca osebno govoriti. Dopise je poslati na »Jugoslavische Verbindung Nr. 1040 na »N. Freie Presse«, Hauptbureau für Anzeigen, Wien I., Wollzeile 18c. — Če ima ta Beograjec res toliko denarja, potem smo prepričani, da ne plača niti tisočinke davka, ki bi ga moral. Zato smo navedli podatke, da stori finančno svojo dolžnost. Če pa je ta Beograjec naveden slepar, potem pa naj uporabi podatke policija. Na vsak način pa je več ko čudno,

da imamo v Beogradu kapitaliste s 1500 milijoni dinarjev premoženja v gotovini in da si morajo taki bogatini z inserati iskati pomagatve.

— Češki dijaki za ohranitev nemške tehnike v Brnu. V Brnu je zboroval te dni »Svaz čehoslovačkého studentstva«. Zborovanja se je udeležilo 200 delegatov iz vse Češkoslovaške. Med drugim je prišla na dnevni red točka o razpustu nemške tehnike v Brnu in njena združitev s češko. Po kratki debati je bilo sklenjeno, da je češkoslovaško dijaštvo proti ukinutvi nemške tehnike, ker smatra za napačno, da bi se češka kultura razvijala na račun nemške. Rektor češke tehnike se je pridružil sklepom češkega dijaštva.

— Bolgarska reparacije. Bolgarska vlada je stavila naši vladi ponudbo, da pošlje osedaj naprej mesto 20 vagonov premoga 50 vagonov. Ta premog bi se dostavljaj iz rudnika Pernika.

— Mednarodni novinarski telefonski pogovori. Temeljno naredbe poštnega ministrstva od 18. t. m. se morejo vršiti novinarski telefonski pogovori z Avstrijo od 21. do 8. ure po znižani tarifi 50 odst., da se napravi razlika med novinarskimi nujnimi in navadnimi razgovori. Nujni novinarski telefonski razgovori imajo prednost pred nujnimi privatnimi. Navadni novinarski razgovori pa imajo prednost pred privatnimi. Ta naredba stopi v veljavo s 1. marcem.

— Protest bosanske zveze treznosti. Iz Sarajeva poročajo, da je tamkajšnja zveza treznosti poslala vladi protest proti ukinjenju prepovedi točenja žganja od sobote zvečer do ponedeljka popoldne. Istočasno pripravila zveza treznosti velik protestni meeting radi ukinjenja te naredbe. Meeting brzkone ne bo posebno imponozant, zakaj znano je, da je Bosancu »duša piti rakiju«.

— Iz zdravniške službe. Za zdravnik-pripravnik na mariborski bolnišnici je imenovan dr. Franc Breznik. Premesčen je zdravnik-pripravnik dr. Fran Debevec iz zakladne bolnišnice v Zagrebu k državnim bolnišnici v Ljubljani.

— Iz sodne službe. Abs. juristi Juro Lesjak, Davorin Gross in Stanko Moškoni so imenovani za pravne praktikante.

— Iz sodnopisarniške službe. Ivan Berčič, pomožni pisar pri okrajnem sodišču v Škofji Loki in Erna Garbun, pomožna pisarica istotam, sta imenovana za pisarniška pomočnika (pisarniško pomočnico) v III. skupini zvančnikov na dosedanem službenem mestu. — Odda se poduradniško mesto pri okrajnem sodišču v Mariboru; pravtako se oddajo vsa mesta poduradnikov in slug, ki bi se izpraznila kakorkoli. Prošnje je vložiti do 31. marca t. l.

— Podpora obrtnim šolam. Ministrstvo trgovine in industrije namerava dati nekaterim ženskim obrtnim šolam denarno pomoč v svrhu uspešnega poslovanja teh šol.

— Telefon med Zadrom in Splitom. Med Zadrom in Splitom je bila dne 23. t. m. odprta telefonska zveza. Splitčani žele tudi telefonsko zvezo s Trstom.

— Radić v zaporu. Radić se ne godi posebno slabo v zaporu. Preiskovalni sodnik Kerber mu je dovolil, da ga sme obiskovati njegova rodbina. Na podlagi tega dovoljenja obiskuje Radića vsak dan njegova žena Mařenka ter mu kuha v arestu čaj. Prinesla mu je celo fotelj, na katerem sedaj sedi in svira na tamburico. V nadstropju pod Radićem sedi bivši komunistični poslanec Vladimir Čopić. Nekoč mu je Radić poslal inozemske liste, v katerih mu je podčrtal karakteristična mesta. Poleg tega mu je Radić redno pošiljal del svoje hrane. V nedeljo sta se Radić in Čopić sestala ob priliki sprehoda na dvorišču sodnega stola in Čopić je rekel Radiću, da naj mu v bodoče raje ne pošilja novic, ker jih on tudi dosedaj ni dobival, temveč so jih sproti nosili šefu zagrebske policije dr. Bedekoviću. Radi tega Radić ne pošilja Čopiću več časopisov nego samo še hrano.

— Društvo učiteljev glasbe s sedežem v Ljubljani, bo imelo ustanovni občni zbor v soboto, dne 14. marca 1925 ob 8. uri zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice z običajnim devnim redom.

— Pevski zbor Glasbene Matice. V četrtek, 26. februarja ob 6.15 vaje za ženski, v petek, 27. februarja ob 6.15 vaje za moški zbor.

— Pivo dražje. Zadruga gostilničarjev v Ljubljani nam sporoča: Združene pivovarne so opetovano podražile cene piva za 80 Din pri hektolitru. Temu odgovarjajo morajo gostilničarji istotako zvišati cene in se bo odslej prodajalo pivo 1/4 l vrč po 4.25 Din. 2/3 čaša 3 Din in v poliliterskih steklenicah po 1 Din 5.25. To je minimalna cena za vse navadne obrate. Prvo vrstni obrati in kavarne pa ob sebi umevno ne morejo teh cen uveljaviti radi mnogo večje režije.

— Vandalizem. Vesten stražnik je ugotovil te dni, da je na novosezidanem poslopju nasproti tehnične visoke šole uničenih 42 šip. Deloma so pokradene, deloma pa pobite. Šest komadov teh šip je en meter visokih in 40 centimetrov širokih, 83 komadov pa je po 25 cm visokih in 20 cm širokih. V kleti poslopja se nahajata dva zaboja z v leseno volno zavitiimi deli za napravo kopalnice, umivalnice in stranišča. Ti predmeti so križem razmetani in se doslej še ni moglo ugotoviti, če so kompletni. Poslopje je namenjeno, kakor je ugotovila policija, za namene državnih protezov delavnic.

— Neprijeten zaključek prednosta. Vesela družba je rajala večer do belega dne. Bili so gospodje in dame. Obiskali so dve maškera, popili celo morje vina, in pozno zjutraj so se majali domov. Seboj so imeli original-

nega »kmečkega fanta«, ki je nategaval harmoniko ter se zaletaval po Prešernovi ulici z enega trotoarja na drugega. Vsako žensko bitje, ki mu je prišlo nasproti, je objemal. V Stritarjevi ulici se je obesil celo na vrat neke usmiljene sestre. Ze takrat bi se bila kmalu zgodila nesreča, toda slučajno ni bilo nobenega očesa postave v bližini. Drugače je bilo v Latermanovem drevoredu. Tam je naletela družba na strogega detektiva, ki je ugrabil družbi veselo in zabavno članico ter jo odvedel v »špekhamro« na Bleiweisovi cesti. Vsi protesti gospodične so bili brez uspeha. Morala je prebiti par neprijetnih ur v mrzli kleti policijskih zaporov. Končno so jo vendar izpustili, zakaj izkazalo se je, da detektiv za aretacijo ni imel pravega poudara. Gospodična pravi, da bo vložila tožbo radi žaljenja časti, ker ni to, za kar jo je označil detektiv v prisotnosti več prič.

— Skupila jih je. I. A., vdova, železniška delavka je naznanila nekega hlapca iz pivovarne »Union« na policiji, češ da je sunil v veži gostilne Vodnikova ulica 9, s tako silo, da je dobila kontuzije na levi rami. Priliko za morebitno pobotanje jima bo dal sodnik. Če bo ovadba pri sodnji »držala«, je hudemu hlapcu zagotovljena nagrada.

— Ogenj v stanovanju. Dne 24. t. m. okrog 14. ure je nastal v stanovanju delavca kemične tovarne Ivana Dolinarja ogenj, ki je bil sicer kmalu pogasjen, ki bi se bil pa lahko razširil in postal nevaren. Stvar je bila sledeča: 12 letna hčerka Francka je bila z dvehletnim bratcem sama doma. Oče in mati sta šla v mrtvašnico državne bolnice kropit svoj umrlo hišno gospodinjstvo. Medtem je šla Francka z gorečo svečo nekaj iskat pod posteljo. Pri tem se je, kakor pravi policijsko poročilo, »vnela iz žimnice doli viseča trava.« Deklica je pričela kričati iz vsega grla, nakar so prileteli sosede, ki so ogenj pravočasno pogasili. Hujše nesreče ni bilo, dasi je bila nevarnost velika, zakaj v sobi se je nahajalo vse polno pohištva ter bi se bil ogenj lahko razširil na celo hišo.

— Izgubila se se v noči od 24. na 25. t. m. na poti od Narodnega doma po Aleksandrovi

in Sv. Petra cesti do Škofje ulice okrogla očala z debelim rumenim roženim robom. Najditeja se naproša, da jih vrne v upravo Narodnega dnevnika, Simon Gregorčičeva ulica (tiskarna Merkur).

— Raznašalka »Jutra« — tepena z metlo. Ivana Bitenc, ločena, raznašalka »Jutra«, je prišla, kakor je potožila na policijo, dne 23. t. m. ob 9. uri v neko brivnico ter zahtevala od brivca, da ji plača naročnino za prejele komade »Jutra«. Brivec je poklical svojo ženo in jo pozval, da izplača zahtevani znesek. Ženska je prišla v brivnico. Vnel se je med njo in raznašalko »Jutra« hud prepri. Koncem prepria je zakričala brivčeva žena raznašalki »Jutra«, da naj »stane pedec« zapusti brivnico. Ker Bitencova tega ni storila, marveč je jezila dalje, je pograbila brivčeva žena metlo ter je raznašalko »Jutra« krepko namlatila z metlinim ročajem. Stvar se bo končala pred sodiščem.

— Velik vlom v Borovnici. Dne 18. t. m. sta vlomila neki Anton Funderle iz Buzeta v Istri in neki Radoslav Tome iz Ljubljane v trgovino Antona Kobija na Bregu pri Borovnici in odnesla za 80.000 dinarjev blaga ter 200 dinarjev gotovine. Ukradeni blago se je našlo zakopano pod nekim kozolcem, pol ure daleč od Kobijeve trgovine. Lopova žakata v zaporih vrhniškega sodišča plačila za svojo podjetnost.

— Pet krepkih klofut mu je dal. Člani nekega »marjančičinega« kluba so imeli v Ribnikarjevi gostilni na Celovski cesti te dni veselic. Po policijski uri so urejevali račune. Ob pol treh zjutraj je prišlo med strojnim ključavničarjem F. Z. in gostilničarko do prerekavanja. Gostilničar se je potegnil za svojo boljšo polovico. Razjarjeno je priskočil k Z. ter mu z besedami: »Kaj, ti boš mojo ženo žalil«, prisilil dve krepke klofuti po obrazu. Z. je gostilno zapustil, gostilničar pa hajdi za njim, in na cesti je dobil Z. še tri krepke klofute. Z. je prijavil stvar na policijo, kjer so ga dali zdravniško preiskati. Zdravnik je ugotovil par lahkih telesnih poškodb in je mnenja, da bo Z. v 14. dneh zopet zdrav.

Gospodarstvo.

Zunanja trgovina Nemčije v letu 1924.

Zadnja leta je bilo težko zasledovati gospodarski razvoj Nemčije. Popolna propast nemške marke je povzročila tako velike gospodarske pretresljaje, da je bilo samim gospodarskim strokovnjakom težko določiti gospodarsko stanje Nemčije.

Na pritisk antantnih držav je uvedla Nemčija zlato veljavo in tako imamo pred seboj nemško trgovinsko bilanco, sestavljeno v zlati veljavi. Številke so provizorične in treba jih sprejeti s primerno rezervno.

Nemška zunanja trgovina se je gibala, izraženo v tisočih zlatih mark v nastopnih mejah:

	Uvoz	Izvoz
živina	92.467	13.713
živila in pijače	2.676.994	419.142
surovine	3.686.786	468.089
napol izdelki	897.654	439.091
izdelani produkti	1.781.213	5.191.418
zlato in srebro	181.787	35.401

9.316.841 6.566.854

Gornji podatki odgovarjajo sledečim količinam v meterskih stotih:

	Uvoz	Izvoz
živina	697.131	116.524
živila	64.064.700	19.847.271
surovine	270.294.651	61.769.531
napol izdelki	36.755.835	34.828.879
izdelani produkti	15.674.732	43.026.643
zlato in srebro	17.413	1.259
	388.104.462	159.090.107
konji (v komadih)	17.943	1.379

LJUBLJANSKA BORZA, dne 25. februarja.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 bl. 65.50; 4 1/2% Kranj. dež. pos. iz l. 1917 bl. 22; 2 1/2% drž. renta za vojno škodo den. 165, bl. 167; Celjska pos. den. 209, bl. 211; Ljubljanska kred. banka den. 235; Merkantilna banka den. 103; Prva hrva. št. Zagreb den. 900, bl. 912; Stroj. tov. in liv. bl. 138; Zdr. pap. Vevede den. 100, bl. 114; Split. d. d. bl. 1390; Stavbna družba den. 275, bl. 285.

Produktna borza: Les: Deske 25, 30, 40 mm, monte media 28, fko meja bl. 580; Skorete 13 mm parat. media 24, fko meja bl. 600; Remeljni 6/8, 7/7, 8/8, pričeljeni, fko meja bl. 620; Trami od 3/8—6/8, monte, fko meja den. 350; Kstanjevs les okrogel, fko naklad. post. den. 27, bl. 27; Bukova drva napolsuha, 1 m dolž, do 580 kg na m³ tež, fko naklad. post. den. 19, bl. 20. Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka 74/75, 2 odst., par. slavn. postaja bl. 530; Pšenica domača, fko Ljubljana den. 460, bl. 490; Otrobi pšenični drobnji, v novih juta vrečah, loco Ljubljana bl. 215; Koruza nova, promptna, fko Ljubljana bl. 255; Koruza nova, promptna, fko Postojna tranz. bl. 270; Koruza nova, dobavitve marec, fko Postojna tranz. bl. 280; Koruza nova, dobav. april, fko Postojna tranz. bl. 290; Koruza nova, dobavitve maj, fko Postojna tranz. bl. 295; Koruza nova, dobav. marec, fko srem-ska postaja bl. 210; Koruza nova, dobavitve

Kakor tudi niso gornje številke definitivne, vendar izhaja iz njih velik deficit v trgovinski bilanci, ki znaša 2.7 milijarde zlatih mark.

Predvsem znaša vrednost uvoza za samo 2 milijardi zlatih mark več napram uvozu iz leta 1913, medtem ko ne dosega izvoza niti dve tretjini predvojnega izvoza...

Vrhutega izvažajo velik del na račun reparacij, ne da bi dobila za to ekvivalentno vrednost.

Nastopne številke najbolj ilustrirajo močan porast uvoza napram predvojni dobi, ki tolikor bolj pada na tehniko, ker je izvoz istočasno znatno upadel.

	Uvoz		Izvoz	
	(mil. zl. M)	% 1913	(mil. zl. M)	% 1913
1922	6.309.8	56.3	6.206.7	60.9
1923	4.822.4	43	5.352.7	52.5
1924	6.963.9	62.1	5.153.7	50.5

Na račun povečanega uvoza gredo predvsem živila in izgotovljeni izdelki. Naravnost nerazumljiva je y tej statistiki točka, ki govori o zlatu in srebru, kar se nanaša v glavnem na devizno tržišče.

Z izgubo kolonij je Nemčija v veliki meri poslabšala svoje gospodarsko stanje in težko bode Nemčiji si priboriti prejšnjo gospodarsko moč, ki je svoječasno ogrozila trgovino britskega imperija, najresnejšega nasprotnika nemške ekspanzivne gospodarske politike.

BORZE.

Beograd, 25. februarja. Curih 11.94—12.04, Praga 189.50, New York 61.74—62.74, Pariz 325—330, Trst 251.60—254.60, London 295.90—298.90, Dunaj 0.0879—0.089, Berlin 14.81—14.96, Budimpešta 0.0865—0.0874.

Curih, 25. februarja. Beograd 8.40, Pariz 27.05, London 24.78, New York 520.30, Milan 21.05, Praga 15.40, Dunaj 0.0073, Budimpešta 0.00729.

× Veliko rudokopno in industrijsko podjetje v Zenici preide, kakor se poroča, končno vendar v državno posest. Državno gospodarsko podjetje v Doberlinu (preje Steinbeissovo) je prevzelo delnice zenškega podjetja v višini 25 milijonov dinarjev.

× Vrednost češkoslovaškega izvoza je v preteklem mesecu presegala ono v januarju mesecu leta 1924 za celih 700 milijonov ter je znašala 1507 milijonov čeških kron.

× 8. l. marcem t. l. uvedejo avstrijske banke, v računovodstvu novo šilingovo veljavo.

× Vse rumunske borze so bile zaprte na ukaz finančnega ministra Bratianu-a. Vzrok leži v bojznosti vlade, da bi razširjene vesti, da je rumunski levi radi gospodarske vojne z Nemčijo v inozemstvu znatno padel, ne vplivale katastrofalno na rumunskih borzah.

× Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije. Dne 24. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega orodja, glede dobave bakrene žice, glede dobave vijakov ter glede dobave bakrenih peči. — Dne 26. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave osov, glede dobave ploščatega železa ter glede dobave bakrenih peči. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

To in ono.

PRVA LJUBEZEN ITALIJANSKIH PESNIK.

Gasparina Stampa je bila največja in najbolj zaljubljena izmed vseh italijanskih ženskih pesnikov v dobi rinascimenta. Večja kakor Michelangelova platonična prijateljica Vittoria Colonna. Ljubila je pravzaprav samo enkrat, ampak ljubila je tako intenzivno, da je šla radi svojega nezvestega Collalta v smrt. Šestindvajset let ji je bilo takrat in kavalirji so se borili med seboj za ljubezno lepe madone Gasparine.

Tako ekskluzivne niso bile, oziroma niso njene naslednice, katerih ljubzenske izpovedi (seveda gre samo za izpovedi glede prve ljubezni) priobčuje od Ester Lombardo ustanovljena in vodena »Vita femminile«, prvi ženski list v Italiji. Vročekrvni Gasparini stoji še najbližje, vsaj kar se tiče časa. Matilda Serao, neapolitanska pesnica. Toda v nasprotju z Gasparino njena prva ljubezni ni bila zadnja. Matilda Serao se tudi ni zastrupila, marveč živi veselo dalje. »Moja prva ljubezni? No, ta hipotetični doživljaj se iz-

gublja v temi preteklosti... Saj sem vendar najstarejša izmed italijanskih pisateljic... Sicer pa takozvana prva ljubezni, katere se človek spominja, ni nikdar prva. Vedno se spominja kakke prejšnje, potem zopet prejšnje itd., čim dalje posežeš v svojo preteklost. In Matilda pripoveduje, kako se je zaljubila z desetimi leti v tridesetletnega zdravnika, ki je zdravil njeno bolno prijateljico, pripoveduje, kako srečna je bila, ako jo je smatral ta njen Adonis vredno kratkega pozdrava ali pa celo smehljaja. »In potem? In potem... nič. Nič se ni zgodilo, da... ne spominjam se niti, kako sem ozdravela od svoje tajne ljubezni. Ne spominjam se ničesar več. Niti naslednika ne...«

Ko ji je bilo pet let (precej mlada je bila), se je Rezia prvič zaljubila. Zaljubila pa se je v princa iz Andersonove pravljice. Njena ljubezni torej ni bila nevarna. Bila je približno tako nedolžna kakor prva ljubezni Siole Aleramo, ki je bilo zaljubljena z dvajsetimi leti v svojega črnega mačka »z blestečo črno dlako, iskrcami se očmi, magnetičnim smrkom in gracioznimi kretnjami.« »To je bila moja prva ljubezni... Veliko let pozneje je podpisaval mož, ki me je nazival včasih »levinja«, včasih »miška«, svoja pisma z »il tuo gatto« (tvoj muček), ne da bi imel pojma o svojem predhodniku... In Sibilla nadaljuje s hvalisanjem svojega četrveronožnega mačka — ne simboličnega — »Vedno se mi je dopadalo. Kaj zahtevate več od ljubezni? Ko sem postala ženska ter mislila, da mora pomeniti ljubezni spojitve dveh duš, medsebojno razumevanje itd., sem se varala. Morala bi se bila zadovoljiti, kakor v mačka zaljubljena mlada deklica s tem, da bi bila uživala samo zunanjo bitij, ki sem jih srečala v življenju, ne da bi bila od njih česa zahtevala.« V šolskih klopek se odigrava prvi roman Ade Negri. Ljudskošolska učiteljica, ki si je pridobila pozneje s svojimi socialističnimi pesmi tako popularnost, se je seznanila z dvajsetimi leti v svojim »ženitnem«. Z dečkom, ki ji je dejal na igrišču: »Če hočeš, postanem tvoj zaročenec in ti moja zaročen-

ka.« Zadovoljna in srečna sem bila, da sem imela končno svojo skrivnost... Dejstvo, da sem se zaročila, me je v lastnih očeh visoko povzdignilo. Nekega dne pa mi je rekel dečko v obraz: »Veš kaj, jaz prekleham svojo besedo. Našel sem drugo nevesto, ki je lepša od tebe.« Cinična brutalnost lantica je vplivala name, kakor curek ledenomrzle vode. Ljubezen je izginila. Samo v svojem ponosu sem se čutila žaljeno. Bolela me je misel, da me je izpodrinila druga, ki je lepša od mene. Misel, da se utegne najti v življenju vedno druga, ki je lepša od mene in ki me bo izpodrinila...«

Zrelejša so življenska izkušnja (če se smemo tako izraziti) lepe Egerije fašizma, Margerite Sarfatti, katere slika na naslovni strani lista »Vita femminile« spominja na bohotno zlekjeno boginjo kakoga Rubensa, ki bi razdružila samega Jupitra. Margerita se zaljubi šele s štirinajstimi leti, in sicer, o groza, intelektualno-politično! Njen ideal je štiridesetleten socialističen apostol. Soproj Rusinje. Od zahteva sliko od nje. Ona mu pošlje sliko Shellerja in napiše: »Moja najljubša pesnika prijatelj, ki ga najbolj spoštujem.« Čudno razmerje se nadaljuje s tem, da pošilja prijatelju »bakfišu« socialistične knjige in pesmi ter obratno. Naposled zagreši Margerita celo socialističen članek v provincijalnem listu. Zato ji pošlje apostel košaro florentinskih vrtnic. Ta košara je odprla Margeritinim starišem oči in romana je bilo konec.

Selec s petnajstimi leti se zaljubi Clarice Tartufari, toda njena idila ima že primesi »prepovedanega«. Mala Clarice stanuje kot sirota s svojim bratom, ki mu dela šolske naloge, v vili svojega strica Pesara. Ena izmed teh nalog je tako originalna, da razburi profesorja in ves pennal. Naivni brat prizna, da mojstrskega dela ni napisal on, marveč sestra. Najboljši poet v razre-u, gimnazijec Renato izroči bratu takoj pismo za sestro, v katerem trdi, da so v nalogi izražene ideje Platonove. Razvije se korespondenca. Predvsem izjavi gospodična Clarice z ogorčenjem, da o gospodu Platonu še nik-

dar ni ničesar čula. Korespondenca se nadaljuje, in tako pride seveda do intelektualnega zblizanja. Naravno je, da ne ostane samo pri tem. V počitnicah napravi poet izlet v vilo in pri tej priliki pride do razkritja ljubezni.

»Sediva v salonu pri buteljki vina in tiho reče Renato: »Pričakujem odgovora na vprašanje, ki ga še nisem stavil...« Da, da, sem vzklila s fanatizmom mučenika, ki vidi smrt pred seboj. »Hvala,« je odvrnil v hipni ekstazi, od tega trenutka si v oblasti moje volje...« S sklenjenimi rokami sem se vrgla nazaj v fotelj. Hotela sem, da si bila njegova volja veletok, da bi se vtopila v njem...«

Zal stvar ni potekla tako romantično. Zakaj hipnotičnega Renata so zalotili z drugo, z neko dijakinjo Rossinijevega liceja in prepovedanih potih, in Claricin poskus, da umre prostovoljno od lakote se je izjalovil ob zdravem apetitu mlade dame in dobri kuhinji strica.

Za kratek čas.

Dva slepca.

»Ali imate kake sorodnike, ubožec?«
»Da, imam brata, ki je tudi slep. Toda vidiva se kvečjemu vsakega pol leta enkrat.«

Saljivo vprašanje.

»Ali veš, kaj postane vedno manjše, čim bolj je vlečeš?«
»Ne!«
»Smodka!«

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Jack London:

(22.)

Burni doživljaji. Roman južnega morja.

— Mi dečki hoteti te proklete črne Mary. — je rekel Bellin-Jama.
— Kaj boste počeli s črnimi Mary? — je vprašal Sheldon.
— Ubili jih, — je rekel Bellin-Jama.
— Zakaj pa vi dečki z menoj tako govoriti? — je vprašal Sheldon z vedno bolj srditim glasom. — Veliki zvon že zvoniti. Vi ne spadati sem. Vi biti na polju. Ko bo veliki zvon zazvonil in ko vi pojeste, potem priti sem in govoriti o dveh črnih Mary. Sedaj pa vsi črni dečki oditi od tu.
— Vsa tolpa je čakala, da bi videla, kaj stori Bellin-Jama in Bellin-Jama je ostal.
— Jaz ne iti, — je dejal.
— Pazite se, Bellin-Jama, — je rekel Sheldon ostro. — Drugače vas pošlji na Tulagi in tam vas zelo pretepeti.
— Bellin-Jama je bojevit gledal navzgor.
— Vi se hočete z menoj boriti, — je dejal ter dvignil svoje pesti na tisti značilni način, kakor so to običajali storiti črnci, ki so se vrnili s Queenlanda.
Toda na Salomonskih otokih, kjer je malo belih mož in mnogo črncev in kjer beli vladajo, pomeni tak poziv na dvoboj nečuvstvo žalitev. Črnci se ne smatrajo vrednim, da bi se drznili pozvati belega moža na boj. Tudi bi dosegli v tem samo to, da bi jih ta pošteno nakletili.

Is vrst poslušalcev se je oglašilo pohvalno murmanje, ki je veljalo Bellin-Jamovi odločnosti. Toda Bellin-Jamov glas je še zvenel v ozračju in pohvalno murmanje je baš zašumelo, ko je preskočil Sheldon ograjo ter planil naravnost navzdol. Od vrha ograje do tal je bilo petnajst čevljev in Bellin-Jama je stal tik pod ograjo. Sheldonovo telo ga

je v padcu zadelo in podrlo. Niti udariti mu ni bilo treba. Črnce je ležal na tleh, stri in brez moči. Joana, ki jo je neprilicovani Sheldonov skok presenetil, je videla Carix-Jamo, ki je iztegnil roko in zgrabil Sheldona za grlo, dočim je v istem hipu planilo okrog sto črcev naprej, hoteč ubiti belega moža. Hipoma je imela v rokah revolver in Carix-Jama je izpustil Sheldona ter se s kroglo v rami opotekel vznok. V bežnem hipu je nameravala ustreliti divjaka v ledja, kar bi bila na to kratko razdaljo prav lahko izvedla, toda tolpa divjakov, ki je planila naprej, je premaknila cilj in vsled tega je bil Carix-Jama zadet v rame. Bil je to hip, ko je bila nevarnost na višku in okoliščine skrajno neugodne.

Čim je imel Sheldon pristo grlo, je tresla njegova pest in položila Carix-Jamo poleg njegovega brata na zemljo. Tako je bil upor zadušil in pet minut kasneje so že odnašali oba brata v bolnico, uporniki pa so odhajali pod vodstvom paznika na delo. Ko je prišel zopet Sheldon na verando, je našel Joano, pogreznjeno v palubni naslonjač in plakajočo. Ta pogled ga je razburil mnogo bolj kot upor, ki ga je bil pravkar zadušil. Zena v solzah je bil zanj pogled, ki ga je spravljal v zadrego. In če je bila ta žena Joana Lacklandova, pri kateri je bil vaje doživljati najbolj neobičajne stvari, ga je to naravnost osupnilo. Motril jo je od vrha nizzol ter omakal ustnice z jezikom.

— Zahvaliti se vam moram, je začel. — Brez dvoma ste mi rešili življenje in reči moram —

Takoj je razkrila obraz ter mu pokazala svoje srčno in zasoljeno obličje.

— Nepridiprav! Strahopetec! — je kričnila. — Krivi ste, da sem streljala na človeka in tega dosežaj še nikdar nisem zagrešila!

Saj je šla krogla samo skozi meso in on ne umrje na tem, — jo je tolažil nerodno.

— Kaj je meni do tega? Streljala sem pa vendarle! Ali Vam je bilo treba skakati doli? To je bilo surovo in strahopetno!

— Toda, če vam rečem, — je pričel pomirjevalno.

— Pojdite! Ali ne vidite, da vas sovražim? Da, sovražim vas! Pojdite! Hočem to!

Sheldon je prebledel od jeze.

— Toda povejte mi vendar po pameti, zakaj ste sploh ustrelili?

— Ke-er ste belokožec, — je ihtela. — Moj očka ne bi bil nikdar zapustil belokožca v nevarnosti. — Toda vi ste to povzročili. Niste imeli pravice, postopati na tak način. Poleg tega pa to tudi ni bilo potrebno.

— Bojim se, da vas ne razumem, — je dejal kratko ter se obrnil proč. — Pozneje še spregovoriva o tem.

— Glejte vendar, kako jaz postopam s temi dečki, je rekla, med tem ko je on obstal pri vratih ter jo uljudno poslušal. — Imam tu dva bolnika, ki jima strežem. Ko ozdravita, mi bosta popolnoma udana; nočem, da bi živeli v neprestanem strahu za svoje življenje. To tudi ni potrebno — zagotavljam vas, da je vsa ta osornost in surovost nepotrebna. Kaj zato, če so ljudozrci. Ljudje so prav tako kakor vi in jaz in s prizanesljivostjo jih polagoma spravim k pameti. Saj ravno v tem se razlikujemo od nizkih živali.

Prikimal je z glavo in odšel.

— Mislim, da sem neodpustljivo bedasta, — ga je pozdravila par ur kasneje, ko se je vračala z obhoda po plantažah. — Bila sem v bolnici in onemu možu se godi prav dobro. Njegova rana sploh ni opasna.

Sheldona je prešinil občutek neskončne sreče in veselja, ko je divel, da se je njeno razpoloženje izboljšalo.

— Glejte, vi ne razumete položaja, — je začel. Črnce je treba obvladati predvsem s strogo. Uljudnost je prav lepa reč, toda s samo uljudnostjo jih ne obvladate. Ver-

jamam vam vse, kar mi pripovedujete o Havajcih in Tahičanih. — Pravite, da se z njimi lahko uljudno postopa in jaz vam to verjamem. Nimam izkušenj z njimi. Vi pa zopet nimate izkušenj s črnci in zato vas prosim, da v tem pogledu verujete meni. Črnci se prav znatno razlikujejo od vaših domačinov. Vi ste vajeni na prebivalce Polinezije. Ti dečki tu pa so Melanezi. To so črnci. To so zamorci — poglejte samo njihove kodrate lase. In vrhu tega so še na mnogo nižji stopinji kot afriški črnci. Verujte mi, velika razlika je med temi in onimi.

Ne poznajo niti hvaležnosti niti sočutja niti uljudnosti in če se obnašate proti njim uljudno, vas smatrajo za norca. Če ravirate z njimi popustljivo, si mislijo, da se jih obojite, kajti skušali vas bodo dobiti v svojo pest. Da vam razjasnim potek nerazdeljivega procesa, ki se vrši v možganih črnca, mi dovolite, da vam opišem misli, ki se mu rode v glavi, kadar sreča tuja na svoji stopni. Njegova prva misel je strah? Ali ga bo tujec ubil? Ko opazi, da se ni mrtve, je njegova prihodnja misel: kako bi mogel tega tuja ubiti? — Bil vam je tu naseljen neki trgovec Packard. Približno dvajset milj od obrežja. Ponašal se je, da vlada črnce samo uljudnostjo in da nikdar nobenega ne udari. Posledica je bila, da jih sploh ni obvladal. Prihajal je včasih v svojem rimskem čolnu na obisk k Hughie-u in k meni. Če je posadka njegovega čolna sklenila, da pojde domov, je moral prekiniti obisk ter jih spremljati. Spominjam se, da je Packard neko nedeljo dopoldne sprejel najino povabilo, da ostane pri obedu. Baš so prinesli junco, ko je Hughie opazil črnca, ki je gledal pri vratih v sobo. Stopil je k njemu, kajti to je bil prestopel zoper navade na Berande. Vsak črnce mora tu poslati po slugi sporočilo in ostati pred dvoriščem.

(Dalje prth.)

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Sprejme se

instrukcije nižjega gimnazija v vseh predmetih. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Temeljiti in revni dijaki.«

Kupi se

STELAZA za knjige, dobro ohranjena, tudi iz mehkega lesa. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod: »TAKOJE.«

Išče se

stanovanje v Ljubljani obstoječe in 1 sebo in kuhinjo. Plaša se od 800 do 400 Din mesečne najemnine. Ponudbe na upravo lista pod »TAKOJE.«

Proda

se makulturni papir po 5 Din kg, kje, pove upr. »Narodn. Dnevnik.«

Kupi se

enodružinska hišica v sredini ali okolici mesta Ljubljane. Ponudbe z navedbo kraja in cene na upravo lista pod »DOM.«

Pisarniška moč

zmožna popolnoma vseh pisarniških del, išče službo za takoj ali pozneje. Začasno reflektira samo na hrano in stanovanje. — Ponudbe prosil na upravo lista pod: »Revna in marljiva.«

Gospodična

v starosti 25 let, dobra in mirna, želi mesta k boljši rodinji za sobarico, pomoč v gospodinjstvu ali varuhinje k otrokom. Ponudbe prosil na upravo lista pod »Poštena in marljiva.«

Din 300.—

nagrade onemu, ki preskrbi bivšemu skladiščniku mesto pisarniške službe paznika ali skladiščnika za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »DELO 7000.«

Dokumenti

kavetje, vrednostne papirje in dragocenosti sprejema v shrambo proti potrdilu GOSPODARSKA PISARNA družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

Prispevajte in agitirajte za
Tiskovni sklad
»Narodn. Dnevnika!«

E. L. Bulwer

Poslednji dnevi Pompejev,

nad vse priljubljene zgodovinske romane v 2 delih - toplo priporočam v na kup za ceno broš. Din 56.—, vez. Din 68.— vsem ljubiteljem dobre knjige

Zvezna knjigarna

Marijin trg 8.

Gospodična

mirne narave išče sobo s separatnim vvhodom. Najraje v bližini dramskega gledališča. — Ponudbe na upravo lista pod: »1. marec.«

Na dobro

in ceno domačo hrano se sprejme več gospodov in se izve v upravi lista.

Išče se

za naše podjetje v Dalmaciji

elektromojster

za vzdrževanje večje električne naprave. Monterji, ki se izkažejo z daljšo prakso pri napravah za visoke napetosti (5000 volt) imajo prednost. Le prvovrstne moči, ki imajo sposobnost kot glavni elektriki, naj pošljejo svoje ponudbe na »SUFID«, Trieste, Via Machiavelli 3 II.

V plombiranih vrečah

po 50 kg

razpošilja najceneje

la angl. kovaški premog

la angleški koks

la angleški premog

Irgovina s kurivom

DOM. ČEBIN, Ljubljana

Wolfova ulica št. 1 II.

Skladišče: Mefelkova 19.

DOBAVLJA: vse domače premoge,

drva in oglje najugodnejše.

Na drobno. Na veliko.

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo popolno varstvo z vknjizo in z zastavo zaloga blaga, iščejo

posojila oz. družabnika ali kupca

Ponudbe sprejema in pojasnila daje

GOSPODARSKA PISARNA, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1. - II.

Josip Petelinč, Ljubljana

Na veliko! (bilu Prešernovega spomenika) ob vodi. Na malo!

Priporočila potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, vodno blago, pletenine, lepne robce, čestke, salice, toaletno blago. Telefon 915